

Här är årets Östersjöpristagare

Det var pompa, ståt och fanfarer när Anders Wiklöf delade ut priserna till årets Östersjöpristagare under festligheterna i går kväll.

Landshövding och ordförande för Östersjöfondens delegation, Peter Lindbäck inledde festligheterna med att berätta att fonden under sina 25 år delat ut 707.000 euro, till 75 olika pristagare.

Kommerserådet och fondens grundare Anders Wiklöf delade ut priserna till pristagarna: professor Hans von Storch, tidigare statsminister Paavo Lipponen och förestagaren Soile Vartiainen.

Festloftet hölls av Finlands tidigare president och Nobelpristagaren Martti Ahtisaari, i och med att han är fondens beskyddare. Ett uppdrag han accepterade föra sommarens under ett besök på Åland.

– Det var exceptionellt att jag accepterade beskyddarskapet. På fastlandet tar jag sällan sådana uppdrag eftersom jag är så upptagen, speciellt efter 2008 (då han fick Nobels fredspris reds. anm.), säger han till Ålandstidningen i en kort intervju innan priscermonin börjar.

Han övertygades att acceptera efter att Anders Wiklöf presenterat Östersjöfondens mycket goda arbete för honom.

– Om jag kan hjälpa miljon genom att vara beskyddare, säger han.

Martti Ahtisaari är medlem i Nelson Mandelas organisation The Elders (ungefär De äldre), som är ett forum för äldre politi-

ker och människorättsaktivister. – Där har klimatfrågan kommit upp som en av de viktigaste för framtiden, säger han.

Det påverkade honom att tacka ja till uppdraget.

Hur ser ni, med tanke på ert fredsarbete, på situationen i Europa just nu?

– Jag hoppas att det inte gör att det tar ännu längre tid att lösa problemen som finns på säkerhetsrådets bord från tidigare. Jag tänker på Syrien och Mellanöstern.

Han anser att det krävs att rebellerna i östra Ukraina lämnar de byggnader de ockuperat för att det ska vara möjligt att skapa förutsättningar för en diskussion mellan regering och rebellerna i Ukraina.

– Sedan bör man hitta en lösning som även accepteras bland folket, säger Martti Ahtisaari.

I sitt festal betonade Martti Ahtisaari att det för fred och säkerhet i världen förutsätter att naturen är i balans. Han vill också se att man tar till vara den kunskap som finns i Norden i miljöfrågor och att man arbetar för att de principer som det nordiska samhället bygger på får genomsnitt internationellt.

– Vi måste fortsätta vara aktiva innan miljöproblemen blir för svåra att handskas med. Samarbetet är nödvändigt, regionalt, lokalt och globalt och vi måste agera nu, sade han i sitt tal.

Emma Harald
Östersjöpristagare 2014
tel. 30-641

Martti Ahtisaari betonade att det krävs samarbete på alla plan för att lösa miljöproblemen.

Sofie Asplund sjöng "Havet slunger" av Gösta Nystroem på konserten som följde på priscermonin.

Det fanns många prominenta gäster på Martti Ahtisaari.

Jubileumseminariet: Paavo Lipponen, prisets instiftare Anders Wiklöf, Soile Vartiainen professor Hans von Storch, och Martti Ahtisaari.

Östersjöns klimatförändring skiljer sig

– Vi har mycket kvar att ta reda på om klimatförändringen. Vi vet att den sker, men inte helt varför, sa årets Östersjöpristagare professor Hans von Storch när han i går talade på Östersjöfondens 25-årsjubileumsseminarium.

Professor Hans von Storch från Hamburg har studerat klimatförändringens inverkan på regional nivå, i Östersjön.

Han leder BACC-projektet (BALTEX Assessment of Climate Change for the Baltic Sea basin), ett samarbetsprojekt med aktiva forskare från länderna runt Östersjön.

Hans von Storch är känd för att förhålla sig skeptisk mot alarmister. Det är så mycket vi inte vet ännu, påpekar han.

– Det vi vet är att uppvärmningen sker. Det har den gjort sedan 1850. Och att den har skadat ned lite på senare år. Vi vet att temperaturökningen inte kan förklaras enbart av naturliga or-

saker, utan att mänsklig påverkan spelar in.

Men han konstaterar samtidigt att forskarna har mycket arbete kvar att utföra. Det finns inga orubbliga sanningar.

– Den vetenskapsman som säger att han vet att något är sant är snarare en aktivist eller en präst. En äkta vetenskapsman letar efter den bästa möjliga förklaringen. Sedan är det upp till politiker att bestämma åtgärder.

Massor att studera
Vetenskapsmännen är säkra på att växthusgaserna är en faktor bakom bakom klimatförändringen.

– Men det går inte att stanna med det. Det finns massor mer att studera. Vi vet till exempel för lite om aerosolernas inverkan.

Klimatet kring Östersjön har förändrats under det senaste seklet och forskningen visar att området troligtvis kommer att fortsätta att bli varmare. Medeltemperaturen kring Östersjön

har ökat med 0,7 grader under de senaste hundra åren – ett jämföra med den globala ökningen på 0,5 grader.

– Det finns inga entydiga kopplingar mellan den regionala temperaturökningen och den ökade halten växthusgaser, men det är troligt att åtminstone en del av temperaturökningen beror på den stadigt ökande koncentrationen av växthusgaser i atmosfären, säger Hans von Storch.

Klimatscenarioet för Östersjöområdet i slutet av detta århundrade visar att temperaturen fortsätter att öka. Nederbörden förväntas öka under vintern, medan sommaren kan komma att bli torrare i de sydliga delarna. Samtidigt förväntas saltthalten i Östersjön bli lägre, vilket i sin tur kan få stora konsekvenser för djurlivet i havet.

– Men vi måste fortsätta studera förändringen för att klargöra orsakerna bakom den ökande temperaturen. Och vi måste bli

bättre på att särskilja de olika orsakerna. Slutligen måste vi studera olika anpassningsstrategier mer. För att anpassa oss, det måste vi.

Mer omställning

En tråd som togs upp av riksdagsledamot Christina Gestrin från Finland som var Lasse Wiklöf pristagare 2011.

– Vi politiker är ofta långsamma på att ta till oss vetenskapsmännens rön. Vi måste lägga mer energi på omställningsarbetet.

År 2000 belönades Oleg Bodrov för sitt arbete inom den ryska miljöorganisationen Green World som bevakar myndigheternas agerande kring kärnkraft och brister i kärnsäkerhet.

Han berättade att det var Tjernobylkatasstrofen som fick honom att lämna sin karriär inom den statliga kärnkraftssektorn för att i stället börja jobba med riskerna.

– I dag finns det 35 reaktorer

runt Östersjön. I Sosnovy Bor, vid Östersjöskusten, finns den farligaste kärnenergianläggningen av dem alla. Förutom reaktorerna av Tjernobylmodell förvaras radioaktivt avfall här bara 800 meter från vattenlinjen.

Han berättar att ryska staten tillsatte en utredning om riskerna.

– Och man kom fram till att det inte finns någon miljöpåverkan alls. Det är tyvärr inget skämt.

Oleg Bodrov avslutade med förslaget att alla Östersjöländer organiserar en gemensam konferens om kärnkraftssäkerhet.

– Vi måste arbeta för antagandet av internationella säkerhetsstandarder och arbeta för en övergång till mer miljövänliga energiformer. Vi är en region och kan inte arbeta mot varandra, utan måste verka tillsammans för ökad säkerhet.

Avfallshanteringen central

Angående sjöfartsområdet fick så tre tidigare pristagare frågan

Professor Hans von Storch, årets huvudmottagare av Östersjöpriset har specialstuderat klimatförändringen i Östersjöregionen. "Uppvärmningen sker fortare här, än globalt sett".

om vad som är det miljömässigt viktigaste som hänt här under de senaste 25 åren. Stefan Lemieszewski, tidigare miljöchef vid svenska Sjöfartsverket, svarade: – Bland det viktigaste är att hamnarna blivit skyddiga omhändertagna avfall, utan särskild avgift. Samt reglerna om luftrening och svaveltvättning.

Kaj Jansson, som fick priset för

sin gärning som miljöansvarig inom Viking Line, fyllde på med: – Att man slutade släppa ut grävatten och svartvatten i vattenskyddet mycket. Och arbetet med förbättrade skroformer som minskar vågskänningen. Där går utvecklingen ständigt framåt.

Professor Erkki Leppäkoski påpekade att förbudet mot giftiga bottenfärger räddat djurliv

och växtlighet. Men han påminde att risken för stora fördandade oljeutsläpp fortfarande finns, även om dubbelbottnade oljetankers har blivit standard.

– Förr eller senare händer det igen här i Östersjön.

Bäst på ekologiskt

Årets åländska pristagare Soile Vartiainen presenterade sitt arbete för odlare av ekologiska grönsaker. Ett område hon har arbetat med i hela sitt yrkesverkssamma liv.

– Åland är bäst i Finland på ekologisk odling. 20 procent av arealen här är omställd till ekologisk. I övriga landet är siffran sju åtta procent, berättade hon.

Hon passade på att skicka en passning till de åländska politikererna genom att påpeka att den ekologiska odlingen just nu ligger i vågskålen i och med beslutet om LBU-programmet.

– Det skulle ju vara dumt och ledsamt om den ekologiska arealen skulle minska, nu när Åland är bäst på det.

Petter Lobrättn
petter.lobratten@landstidningen.se
09-36333